

Motion till riksdagen 2005/06:T310

av Karin Thorborg m.fl. (v)

Södertälje sluss

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett beslut om slussutbyggnad i Södertälje snarast kommer till stånd utifrån både miljömässiga och transportmässiga aspekter.

Motivering

Mälarfärleden via Södertälje kanal förbinder Västerås och Köpings hamnar med Östersjön. I Södertälje finns en sluss som är 80 år gammal. Genom denna sluss passerar årligen 4 000 fartyg med sammanlagt 5 miljoner ton gods. Största tillåtna fartyglängd är 135 meter och största bredd är 19 meter. För att kunna ta in större fartyg i Mälaren krävs en utbyggnad av slussen. För närvarande sker underhåll och reparationer främst av säkerhetsskäl.

Redan nu föreligger signaler från redare att det inte kan bli aktuellt med leveranser via hamnarna i Mälaren i framtiden om inte slussen byggs ut. De största fartygen kan för närvarande inte passera slussen.

Vid framtida investeringar blir det inte aktuellt med mindre fartyg vilket innebär att allt färre fartyg kan komma i fråga i Mälaren och tonnageet minska. Nya större båtar skulle däremot öka sjöfartens konkurrenskraft gentemot övriga transportslag.

Genomförs inte investeringarna minskar sannolikt sjöfartens konkurrenskraft gradvis. Även säkerheten påverkas negativt genom att båtarna som trafikerar Mälaren blir allt äldre. Och den i särklass viktigaste följderna blir att alltmer gods skulle föras över till landsvägstransporter.

Sjöfartverket har inte de pengar som krävs för en total ombyggnad och breddning av slussen. Medfinansiering av kommunerna i regionen är inte tillåtet. Den enda part som skulle kunna lösa frågan är regeringen.

Regeringen har tillsatt en utredning angående effekterna av klimatförändringar och hur samhällets sårbarhet för dessa kan minska (Kommittédirektiv 2005:80) och där påpekas att utredarna senast den 1 juni 2006 ska redovisa till regeringen översvämningsrisker och avtappningsmöjligheter när det gäller

Fel! Okänt namn på

Mälaren osv. Utredarna ska också föreslå åtgärder för att komma till rätta med problem. Regeringen avvaktar resultatet av denna utredning innan slutligt beslut fattas i frågan om slussen ska utvidgas och breddas.

Det stämmer att Mälaren är oerhört viktig ur miljö- och översvämningssynpunkt. Detta har också redovisats i en skrivelse till regeringen från landshövdingarna i AB, C, D, T och U län daterad 2002-10-22. Genom en utbyggnad av slussen i Södertälje kan tappningskapaciteten för Mälaren öka med nästan 50 %.

Regeringen låter dock här påskina att det främsta motivet till en eventuell utbyggnad inte är transportmässiga utan snarare rör miljö- och översvämningsspekter. Därvid menar man att det är osäkert om det ur transportsynvinkel är motiverat och nödvändigt att utvidga kanalen.

Frågan om slussen i Södertälje är i högsta grad en transportpolitisk fråga. En uppskjuten, eller i värsta fall utebliven, slussinvestering kan få allvarliga följder för Mälarsjöfarten. Minskningen av handelssjöfarten kan gå mycket snabbt om inte ett skyndsamt beslut kommer till stånd. För Västerås, Köping och hela bergslagsområdet skulle detta få mycket negativa konsekvenser. Transporterna till och från hamnarna fungerar utmärkt. Mälarhusarna är viktiga för exporten från företagen i hela det omgivande området. Försämrade transportmöjligheter via Mälaren gör att företagen förlorar i konkurrenssituation och tvingas flytta bort från området. Till hamnen i Västerås kommer bland annat fartyg med alternativa bränslen till kraftvärmeverket. Minskade sjötransporter innebär naturligtvis ökade landtransporter, vilket är tvärs emot intentionen i det miljöpolitiska transportmålet.

Menar man allvar med att försöka överföra vägtransporter till tåg- och sjövägen, och vill man uppnå de transportpolitiska målen, så bör det inte finnas någon tvekan om värdet av att bygga ut slussen. I avvägningen mellan olika infrastrukturinvesteringar som bäst underlättar att nå de transportpolitiska målen måste också vattenvägen beaktas som ett alternativ. Vad kostar en utbyggnad av slussen i Södertälje jämfört med de väg- och järnvägsupprustningar som måste göras för att godsströmmarna till de olika städerna i Mälaren ska fungera på grund av att stora fartyg inte kan gå in i Mälaren?

Det finns också redan en rad samhällsekonomiska beräkningar för utbyggnad som genomförts under perioden 2001–2003, där samhällsnyttan i samtliga fall varit positiv och varierat mellan 0,5 och 2,9 NNK.

Med anledning av det ovan sagda bör ett beslut om slussutbyggnad, som bygger både på miljömässig och transportmässig grund, snarast komma till stånd. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 27 september 2005

Karin Thorborg (v)

Kjell-Erik Karlsson (v)

Sven-Erik Sjöstrand (v)

Peter Pedersen (v)